

"מלאכת מחשבת"

דיון לעומק בנושאים עיוניים של פרשת השבוע

פרשת "בהר בחוקתי"

מה בגיליון:

(1) מי שמוכר את כל נכסיו בבת אחת, האם עובר על איסור אחד או על שני איסורים?

(2) האם רוצעים עבד עברי בזמן היתר הבמות?

"נחשבה" – הגאון רבי יחיאל הלוי נוביק שליט"א (שני מאמרים)

"[הוציאה] ממסגר נפשי".

ניקולא חושף את השם של ראש כנופיית החילוץ.

~~~~~

מי שמוכר את כל נכסיו בבת אחת, האם עובר על איסור אחד או על שני איסורים?

א

שגם כשהוא דחוק אין לו למכור את כל נכסיו ואם כן נאמר האיסור הזה בכל עניין בין אם הוא דחוק ובין אם הוא אינו דחוק אסור לו למכור את כל נכסיו.

ולפי"ז אם אחד ימכור את כל נכסיו והוא אינו דחוק בממון יעבור על שני לאווין, אחד שמכר שלא מחמת דחוקו ואחד שמכר את כל נכסיו. ברם ב"רנת יצחק" העלה בזה צד נוסף שיתכן שאינו עובר רק על איסור אחד, דשורש האיסור למכור שלא מחמת דחוקו אלא שמי שמוכר רק חלק מנכסיו ניתן לומר שהוא בגדר דחוק ומכר מחמת דחוקו, אבל אם ימכור את כל נכסיו הרי הוא כמוכר שלא מחמת דחוקו.

(ולכאורה זוהי סברא בלא טעם, דזיל בתר המציאות אם הוא דחוק באמת או לא, דאם סיבת הלחץ למכור את כל נכסיו כיון שהעני ואין בידו כלום ואם לא ימכור את כל נכסיו לא ימצא לו קונה כיון שאין בו כדי חלוקה והיאך נאמר שזה נחשב כמוכר שלא מחמת דחוקו, ורק שניתן לומר שיש איזה שיעור של סברא, שאדם תמיד חושב על המחר ואף אחד שהוא עני לא ימכור את כל נכסיו, כי חושב הוא על המחר, אבל כשאחד רוצה לעשות מסחר עם רווחים גדולים פעמים שהוא נוטה למכור את כל נכסיו, כי סבור הוא לעשות עסקה גדולה, ומכל מקום הדברים צ"ע).

ב

כתב ברמב"ם (פ"י מהל' שמיטה ויובל ה' ג') וז"ל "לא ימכור אדם ביתו או שדה אחוזתו אע"פ שהם חוזרים אחר זמן, אלא אם כן העני, שנאמר וכו' ימוך אחיך ומכר מאחוזתו". וכבר תמה בספר מעשה רוקח על הרמב"ם שהשמיט את האיסור למכור את כל נכסיו כפי שכבר כתבו בתו"כ, ותירץ שהרמב"ם נסמך על מה שכתב שלא הותר לו למכור אלא למוזנות, דסתמא דמילתא אין אדם מוכר את כל נכסיו בבת אחת למוזנות אלא לרווחים, ממילא כבר מונח בזה שאסור למכור את כל נכסיו בבת אחת, שכן אם ימכור את כל נכסיו בבת אחת הרי לא מכר למוזנות.

אלא שיש לתמוה בזה, דבשלמא אי הוי חדא איסורא דאם מוכר את כל נכסיו הרי הוא עובר על מה שמכר שלא מחמת דחוקו יש לומר כפי שתירץ שם, שכן מה לי מכר שלא מחמת דחוקו מה לי מכר את נכסיו בבת אחת. ברם אם נאמר שעובר על שני איסורים עדיין ישאר תמוה למה השמיט הרמב"ם דין זה, שהרי היה להזכיר את דין מוכר כל נכסיו לעבור עליו בשני איסורים? אלא ע"כ דלמעשה רוקח מוכרע שעובר רק על איסור אחד, מוכר נכסיו שלא מחמת דחוקו, ומי שמוכר את כל

איתא בפרשה (ויקרא פרק כ"ה פס' כ"ה) "כי ימוך אחיך ומכר מאחוזתו ובא גואלו הקרוב אליו וגאל את ממכר אחיו". ובפרש"י כי ימוך אחיך ומכר מלמד שאין אדם רשאי למכור שדהו שלא מחמת דחוק עוני. מאחוזתו ולא כולה למד דרך ארץ שישיר שדה לעמו.

יש להבין כוונת פרש"י, דהרי על כרחך מיירי באדם שמוכר את נכסיו מעוני, שהרי לא הותר למכור רק במצב של "כי ימוך" כשהוא מד ולא כשהוא עשיר, אם כך כשהוא מוכר הוא מוכר רק מחמת דחוקו ממש, וא"כ למה נאסר לו למכור את כל שדהו והלא אם ימכור רק חלק ממנו אפשר שלא ימצא לו קונה כלל? ונראה לכאורה שבשפתי חכמים נגע בזה וזה לשונו "וכיון שאין רשאי למכור אלא מפני דחוקו מאי האי דכתיב מאחוזתו, כיון שבשעת דחוקו שצריך למכור אפילו וכו' (אין כוונתו מבוארת, אם לא שנאמר הרי כל מה שמותר לו למכור הוא רק בשעת דחוקו שהרי נאמר כי ימוך למה בא לומר שימכור רק מאחוזתו הרי אם אין לו ימכור אפילו את כל אחוזתו, שהרי כעת הוא נצרך לכל הכסף ומאי הוי ליה למעבד?!) לכן פירש לימדה תורה דרך ארץ, כלומר אף אם השעה דחוקו יצמצם את עצמו במה שיוכל ולא ימכור כולו אלא ישייר לעצמו וכו'.

משמע מינה שיש כאן הוראה נוספת שאף כאשר הוא דחוק אסור לו למכור את כל מקרקעו כדי שלא יתמסכן לחלוטין, שכן אסור למכור נכסים שיש להם קיום ולקנות במקומם נכסים שאין להם קיום כיון שעלול הוא להיזרזר לחלוטין. ונראה שמדובר באופן שיש בחלק שמוכר כדי מכירה, שאלי"כ אין הדברים יכולים להתקיים כלל כפי שהערנו בזה.

והנה נראה שנאמרו כאן שני הלכות: א) שאין אדם רשאי למכור שדהו אלא מחמת דחוק עוני ועדיף טפי שימכור את מטלטליו ולא קרקעות, והוי איסור עשה כדמוכח בדברי התו"כ "מניין שאין אדם רשאי למכור את שדהו ולהניח אפונדתו (כלומר ליתן את המעות לתוך נרתיקו) וליקח בהן בהמה וליקח לו כלים וליקח לו בית, אלא אי"כ העני, ת"ל כי ימוך ומכר, הא אינו מוכר אלא אי"כ העני. (חידוש נפלא נראה בדברי התו"כ, שלא רק לקנות בדמי קרקע כלים ובהמה שהם מתכלים אסור, אלא אפילו למכור שדה כדי לקנות בית שהוא קניין קיים גם אסור והטעם שקרקע יכולה להרבות לו דמים שהרי היא מגדלת פירות אי"כ יש לו קרן ופירות ואילו בית אמנם אינו כלה אבל אינו מרבה לו רווחים ולכן מבחינה זו כלפי קרקע גם זה אסור.) ב) אסור למכור את כל אחוזתו רק חלק מהם.

ולכאורה נראה שהם שני איסורים שונים, שעל האיסור הראשון עוברים רק אם הוא מוכר שלא מפני דחוקו ואילו את האיסור השני עוברים אפילו כשהוא דחוק בממון שהרי על זה נאמרה הלכה חדשה

"מלאכת מחשבת"

דיון לעומק בנושאים עיוניים של פרשת השבוע

משום שהוא נחשב כמוכר שלא מחמת דוחקו, למה לו להאריך כל כך והרי אין בזה שום חידוש שהרי הכל הוא אותו איסור.

(ואולי אפשר לדחוק ולומר שראבי"ע בא לבאר למה החמירה התורה כל כך כשמוכר שלא מחמת דוחקו שיחשב כמחמת דוחקו והרי בפועל יש לו הרבה ממון? ועל זה הוא מביא ראיה שאפילו לגבוה אין היתר להחרים כל נכסיו כי התורה חסה על ממונו של אדם שלא יתמסכן ויפול על הציבור, כ"ש שיש לו לדאוג שלא יאבד את כלל ממונו בעסק רע ויעני, אבל לעולם הכל הוא בגדר של איסור אחד, ויש לי להאריך בעניין, אלא שמשום קוצר היריעה, שמתני קנצי למיל).)

נכסיו אפילו אם הוא דחוק ביותר נחשב הוא כמי שמכר את נכסיו שלא מחמת דוחקו כי אין מוכרים למזונות כל הנכסים בבת אחת.

ברם יש לדקדק בלשון התו"כ, דהוא לכאורה איסור בפני עצמו, שהרי המשך דברי התו"כ כך הוא: "אמר רבי אלעזר בן עזריה, אם לגבוה אין אדם רשאי להחרים את כל נכסיו, על אחת כמה וכמה שיהיה אדם חייב להיות חס על נכסיו". והנה בשלמא אם כונת ר' אלעזר בן עזריה ללמוד מכאן איסור חדש, שפיר מובן למה הוצרך להביא ראיה ממחרים נכסיו לגבוה שכפי שאסור להחרים לגבוה כל הנכסים כך אסור למכור את כל נכסיו, אבל אם זו חפצא של איסור אחד והכל

***

האם רוצעים עבד עברי בזמן היתר הבמות?

א

הם רוצעים היאך עבד עברי כהן יעשה בעל מום, הא אין נרצע אלא בגובה של אוזן. (וברשי"י, חכמים חולקין עליו וזו ראיה שלהם, קים לן דאין עבד עברי כהן נרצע מפני שנגעה בעל מום ולא יכול עוד לשוב לחיזוקו הראשון ולקמן ילפינן ושב אל משפחתו למחוזק שבמשפחתו, והיאך הוא נעשה בעל מום והתנן בכורות דף ל"ז ע"א גבי מומין נפגמה אזנו מן הסחוס אבל לא מן העור).

מוכח מינה דאף לעניין זה נאמרה ההלכה שהנרצע שב אל מוחזקותו שצריך הוא לשוב לכל מה שהיה ראוי לו לפני הרציעה, וכיון שככה היה יכול לעשות עבודה ועתה בשל הרציעה לא יוכל לשוב לעבודתו שהרי נעשה בזה בעל מום נמצא שאינו שב למשפחתו, לפיכך אין הוא נרצע כדי שלא יזולל במה שאינו יכול לעבוד עבודה עקב הרציעה. והנה תמה על זה ב"מקור ברוך" (סוף סימן ב') דאם מניעת עבודה נחשבת כזלזול בכבוד משפחתו ובשל זה אין רוצעים עבד עברי שהוא כהן, א"כ מהאי טעמא גופא יהיה אסור לרצוע כל עבד עברי בכל ימי היתר הבמות, שהרי העבודה מותרת לזרים בבמה, ולעניין פסול בעל מום מוכח בגמ' בובחים (דף ט"ז ע"א) דבעלי מומים נאסרו בבמה אף בזרים, נמצא שאף זר שראוי לעבוד עבודה בבמה יפסל ואין זה נחשב שב אל משפחתו ומאי שנא מכל כהן? וזו לכאורה תמיה נשגבה ביותר.

ולכאורה אם נלך בדרכו, נוכל להגדיל את התמיהה לפי שיטת רבינו אברהם אבן עזרא ז"ל שהעלה חידוש דין עצום דשחיטה שכשרה בזר אינה בבעל מום, כלומר אסור לבעל מום לשחוט אף שאין פסול זרות בשחיטה, והכריח דין זה כדי ליישב את תמיהת רש"י בפרשה דלעיל (פר' כ"ב פס' כ"ד) "וידבר משה אל אהרן ואל בניו ואל כל בני ישראל" וברשי"י: וידבר משה את המצוה הזאת אל אהרן ואל בניו ואל כל בני ישראל להזהיר בית דין על הכהנים" וביאר הרא"מ דרש"י נתקשה כאן שהרי פרשה זו מדברת במומים שנוגעים רק לכהנים ועל מה הזהיר את בני ישראל? לפיכך פירש שאין הכוונה את כלל ישראל רק את בית הדין שממונה על הכהנים להפרישם ולהזהירם על מצוותיהם. ברם באבן עזרא מפרש את הפסוק שמוזהיר את ישראל שהוא בעל מום שלא ישחט את הקרבנות כבעל מום, ולפי"ז האזהרה נוגעת לישראל כאל הכהנים בשווה.

ברם כבר העיר על האבן עזרא במשך חכמה שהוא סותר משנה ערוכה בובחים (דף ל"א ע"ב) כל הפסולין ששחטו שחיתתן כשרה שהשחיטה כשרה בזרים ובנשים ובעבדים ובטמאים ואפילו בקדשי קודשים וכו', וכיון שהמשנה כתבה שכל הפסולים ששחטו שחיתתם כשרה אין נראה לחלק ביניהם, ופשוט שבעל מום בין אם הוא כהן או זר ששחטו שחיתתם כשרה, ולכאורה דברי האבן עזרא הם תמוהים ביותר. ולפיכך על אותו הדרך פירש המשך חכמה באופן אחר, דכיון שזר כשר בבמה לעבוד את כל העבודות אבל בעל מום פסול בהם לפיכך הוצרכה התורה לומר אזהרה לכל ישראל אפילו לזרים שלא יעבדו בבמה כשהם בעלי מומים ועל זה אמר משה רבינו את אזהרת בעלי מום לכל ישראל. וכבר עוררו עליו דלכאורה דבריו נסתרים מרש"י מפורש בסוף מסכת זבחים שנקט דמה שבעל מום פסול בבמה הוא מכוח הסברא,

איתא בפרשה (ויקרא פר' כ"ה פס' ל"ט -מ"א) "וכי ימוך אחיך עמך ונמכר לך לא תעבד עמו עבודת עבד כשכיר כתושב יהיה עמך עד שנת היובל יעבד עמך ויצא מעמך הוא ובניו עמו ושב אל משפחתו ואל אחוזת אבותיו ישוב". ובפרשי"י ואל אחוזת אבותיו אל כבוד אבותיו ואין לזלזלו בכך".

ויש להבין מניין לנו לפרש דהכוונה היא אל כבוד אבותיו ודילמא הכוונה כפשוטו ששב אל אחוזת אבותיו שיש לו חלק מנחלת המשפחה? ברם זה אינו חידוש, שהרי כבר נאמר לעיל (פס' י') "ושבתם איש אל אחוזתו ואיש אל משפחתו תשובו" וברשי"י: חזרת שדות לבעליהם והנרצע. כלומר, שאף הוא חוזר אל משפחתו ממילא מה אתי כאן לאשמועינן? אם לא שלכבוד משפחתו הוא חוזר, דסי"ד שכיוון שהשתקע בבית אדונו בעבירה אין הוא ראוי לשוב לכבוד אבותיו, קמ"ל. וברא"מ מפרש הדברים בתוספת וז"ל "לא אל אחוזת אבותיו דומיא דושבתם איש אל אחוזתו ואין לזלזלו בכך, דהכא לאו במכר אחוזתו קמירי כמו גבי יובל דכתיב "ושבתם איש אל אחוזתו ואיש אל משפחתו תשובו" דמירי במכירת עצמו ובמכירת קרקעותיו, אלא דווקא במוכר עצמו קמירי, וא"כ לא שייך הכא לומר ואל אחוזת קרקעותיו ישוב, לפיכך צ"ל דאל אחוזת אבותיו כך פירושו אל כבוד אבותיו ישוב שכל זמן שלא שב אל משפחתו אבותיו מזולזלים, ומזה הטעם עצמו הוצרך לפרש אחוזת חזקת, שפירושו שישב בחזקת אבותיו".

ומדבריו נראה דמה שהנרצע חוזר אל כבוד אבותיו אינו דין מצד עצמו שמכבדים אותו דאפשר שהוא עצמו אינו ראוי לכבוד הזה כלל אחרי שהשתקע אצל אדון אחר והעמיק בפשעו ולפיכך נרצע, אבל משום כבוד אבותיו שלא יהיו המה מזולזלים לפיכך צריכים להשיבו אל כבוד אבותיו. ובכך נראה היה ליישב את תמיהת "אור החמה" (לגאון הצדיק רבי זונדל קרויזר זצוק"ל) שתמה מהיכי תיתי שיכבדוהו בשל אבותיו, דאם למשל כיבדו את אביו בשביל כבוד תורתו ומעשיו שהיה צדיק וחכם, האם יש לכבד את הן מכוח מה שיש להם אפילו אם אין בו משלו כלום? וכי למה שיכבדו אותו באצטלה שאינה שלו? ותירץ שהמכוון הוא באמת בן שראוי מצד עצמו שממלא הוא את מקום אבותיו בתורה ובעבודה כאביו, ולפיכך הוא ראוי לרשת את החזקה הזו לפני כל אדם, ועל זה בא כאן הפסוק להזהיר שאם הן הוא ממלא את כבוד אבותיו שלא יבוזהו שבאמת אינו ראוי לזה כלל בגלל היותו עבד, על זה בא הפסוק לומר שלא יגרע משום כך חלקו. ברם לפי דברי הרא"מ אפשר לומר שהכוונה אינה לתת לו חזקת כבוד באם אינו ראוי לכך, אלא שלא יקראוהו עבד שבכך הם פוגעים בכבוד המשפחה ובה נעשים אבותיו מזולזלים, והעניין הוא לדאוג לכבוד האבא ולא לכבודו, ודו"ק היטב.

ב

איתא בגמ' קידושין (דף כ"א ע"ב) "אמר ר' אלעזר, יודן בריבי היה דורש, כשהן רוצעים אין רוצעים אלא במילתא (תנוך האוזן) וחכמים אומרים אין עבד עברי כהן נרצע מפני שנגעה בעל מום וא"ת במילתא

"מלאכת מחשבת"

דיון לעומק בנושאים עיוניים של פרשת השבוע

שאמרה לפני הקב"ה, שדים הללו למה נתת, וע"כ זכתה לבן שמואל, וכבר שמעתי בשם הגר"א לאפיאן וצוק"ל, דלכאורה כל אשה תוכל לומר כן, ואמר שזהו רק אם אדם משתמש בכל איבר לרצון ד', אזי הוא יכול לשאול שאלה כזאת, והנה שהיתה בדרגה זו יכלה לטעון כן, ולפי דברינו, י"ל דהנה הבינה לפי הכלים שיש לה עוד תפקיד והיפשה הדרך לקיים התפקיד.

וזהו הביאור מלאכיו, כי האדם החושב שיש לו עצמויות, ונדמה לו שהוא אדון לעצמו, קשה לו להוכיח אדמתו, אולם אם הוא מרגיש מלאך משרת, ונושא תפקיד, הרי גם כאשר הוא עובד אדמתו הוא בתפקיד, וגם כאשר מוכירה, והרי שמה ושש לעשות רצון אביו שבשמים. וכן עם ישראל ראו עצמם מלאכים, וע"כ אמרו נעשה ונשמע, שהרי יודעים שהם בתפקיד, ואין חושבין לרגע להפטר ממנו, ולכן זכו למתן תורה.

ושמעתי שזהו הביאור בעבור אבותינו שבטחו כן ותלמדם חוקי חיים, היינו שאמרו נעשה ונשמע וע"כ למדם הקב"ה חוקי חיים היינו התורה. כן תהננו, היינו גם אנו רוצים קבלת התורה.

כן תהננו ותלמדנו, ולכאורה הרי לא דמי, שאין אנו יכולים לומר שאנו בדרגה של אבותינו, ולכאורה צ"ל שהם שילמו כבר בשבילנו, אמנם וכי זהו תשלום שניתן להעברה, הרי ודאי שזו זכות שלא ניתנת להעברה, וי"ל שהתפלה היא שנוכה אנו לדרגת אבותינו מקבלי התורה, וזה בזכות אבותינו.

אמנם עדיין יש בזה תנאי, דידוע הקושיא היאך אפשר להתפלל על תשובה ועל מעלות רוחניות, הרי צריכה להיות בחירה. וידוע התירוץ שזה גופא הבחירה, והיינו מכיון שאנו מתפללים להקב"ה שיהיורנו בתשובה שלמה נמצא שאנו בוחרים בטוב ושואפים אליו, ואזי כבר יכולה להגיע סיעתא דשמיא.

ובאמת כל אחד צריך להתבונן ולנסות להיות בוחר בטוב, ולעמוד בכל נסיון, ולנסות להגיע לבטחון בהקב"ה אשר זהו גורם להאדם אפשרות לעבוד הקב"ה באין מפריע.

וידוע הסיפורים על ההתמדה ועל לימוד התורה מתוך הדחק, שזכו לה תלמידי ישיבת מיר כאשר היו בגלות בסין בשנחאי בשנות השואה, שהתיגעו בתורה מתוך דוחק ויסורים שאין לתאר, והיו זקוקים להרבה אמונה ובטחון. ושמעתי שלפני כעשר שנים הלך לעולמו אחד התלמידים מאותה תקופה, וכאשר הלכו לניחום אבלים, הבנים הראו שמצאו בין הפציו האישיים פנקס, שבו היו רישומים משנות שנחאי, שהיתה שם תורנות במטבח וכל בחור ה' אחראי משך ששה חדשים, וכך זה נמשך המש שנים, ואותו תלמיד ה' אחראי ג"כ, וראו כתוב שם על כל אחד מהתלמידים כמה קיבל בארוחת בוקר כל יום, אם פרוסת לחם או שתים וכן ביצה אחת וכיוצא, וכנראה מרוב העניות נאלצו לנהל רשימות אלה, ומ"מ זכו והצליחו, עד שאמרו שהיו אלה השנים הטובות ביותר. וכידוע לאיזה דרגת הגיעו, ועוד זכינו לראות שרידי התלמידים, שנשארו בני תורה, ומהם היו ממש גדולי עולם, ובאמת זו הדרך שמביאה האדם לדרגות גבוהות.

והנה אדם צריך להיות מוכן לנסיון, שאין אדם יודע מה מצפה לו, ושמעתי שהגיעה שאלה למורה הוראה, מאדם בן תורה שנאלץ לעבוד לפרנסת אנשי ביתו, וניסה לתווך במכירות בנין במקום מאד יקר, והעסקה התקדמה יפה ואחרי כמה חדשים עמדו סוף סוף להתום על החוזה, ויום אחד בבוקר הבן תורה קיבל טלפון מהמוכר וסיכם אתו הפרטים ואמר לו שמכיון שעומדים להתום חוזה הוא רוצה לדעת כמה הוא דורש עבור התיווך, וענה לו שהוא מסתפק באחוז אחד, למרבה ההפתעה המוכר אמר לו שהוא ה' מעונין שיקח שני אחוזים, והוא אמר 'אדרבה', אולם המוכר אמר לו שהוא רוצה להסביר לו מדוע הוא רוצה שיקח שני אחוז, מפני שאשתו של המוכר מעורבת בענין ומגיע לה אחוז אחד, והוא אינו יכול לתת לה את האחוז, ולכן הוא מבקש שהוא יקח שני אחוז ואז הוא יחזיר לו אחוז אחד בשביל אשתו. הוא לא ידע מה מסתתר מאחורי זה, אבל לא היתה לו סיבה מיוחדת לסרב לבן אדם שפרנסתו תלויה בידו, והוא הולך לקבל את האחוז שלו בכל מקרה, ולכן הסכים. והנה כעבור זמן מתקשר אליו אדם נוסף ואומר לו שהוא שותף בנכס שעומד להמכר היום, הוא הופתע מכך, ושאל אותו מה מבוקשו וכמה הוא יכול לעזור לו, והוא ענה, רק רצייתי לדעת כמה אתה לוקח עבור התיווך, והוא ענה שני אחוז. והוא הודה לו. וכך הוא התחיל לחשוב, מאחר שיש כאן שותף שחושב שהוא לוקח שני אחוז ובאמת הוא לוקח אחוז אחד אולי יש כאן גניבה, ושאל את הרב. הרב אמר לו שהוא חייב וצריך לבדוק את הענין.

האדם ביקש פגישה עם המוכר, ותוך זמן קצר נסע אליו, ואמר לו, מאחר שהשותף שלך פנה אלי ושאל אותי כמה אני מקבל ואמרתי לו שני אחוז, אני מרגיש לא טוב עם זה.

המוכר – נדהם מהאומץ של המתווך הצעיר – אמר לו, תשב בבקשה, אני מבין שאתה למדת עד לא מזמן בישיבה, ואתה חסר נסיון בעסקים, ומי יודע לאן תגיע, לכן כדאי שבתחילת הדרך תלמד ממי שיש לו כבר נסיון. ואז הוא אמר לו בערך כך, ישנם דרכים איך להיות לפי התורה, וישנן שיטות איך לעשות כסף, וזה לא הולך ביחד. הוא לא הבין כל כך את המסר, ואז אמר לו המוכר, אני רוצה שתבין, אם אתה רוצה לעזור לי אשמה לעזור גם לך, אולם אם אתה רוצה להיות צדיק ולהפריע לי בעסקים, אין לי צורך מיוחד בשירות שלך...

עם השיחה הזאת הוא חזר לרב, שאמר לו, אין מנוס, אתה לא יכול לגנוב בשביל מישהו אחר. והנה המתווך ה' חושב וחושב איך לא להיות גנב מחד, ואיך להתפרנס מאידך, עד שבסופו של דבר, עמד בנסיון ולא נתן ידו לגניבה, ובסוף ה' קידוש ד' גדול. סופו של הסיפור ה' שהעיסקה לא יכלה לצאת לפועל מסיבות אחרות לגמרי, ואמר לו הרב, שכפי הנראה כל הסיפור ה' רק בשביל להעמיד אותו בנסיון.

והנה זה מה שהתורה אומרת אחרי פרשת שמיטה ויובל, וכי תמכרו ממכר לעמיתך או קנה אל תונו, והיינו דאחרי שאתם יש לכם בטחון בהקב"ה ואתם מצליחים לשמור שמיטה ולנהוג יובל, תוכלו ג"כ להזהר מהונאה, כי אתם יודעים שאתם שייכים להקב"ה. אנו בימים של הכנה לקבלת התורה. הבה נתבונן לזה כראוי, ונזכה לתורה כנתינתה.

עמל התורה משנה את האדם.

אם בחוקתי תלכו יכול זה קיום המצוות כשהוא אומר ואת מצוותי תשמרו הרי קיום המצוות אמור הוא מה אני מקיים אם בחוקתי תלכו שתהיו עמלים בתורה.

מדוע ה' ס"ד שהוא קיום המצוות, וצ"ל משום דתלכו משמע התנהגות ולא למידה. ולפי"ז צריך לדעת מה תירץ עם הא דשתהיו עמלים בתורה. והנה מרן הגאב"ד דפוניב'ז פ', שתהיו עמלים, בתורה. והיינו דזה יהי' העמל היחיד שלכם, וזהו כפי הנראה ע"ד אמרם עשה תורתך קבע ומלאכתך עראי, דהעיקר אצל האדם צריך להיות התורה. ולפי"ז הוא ג"כ שינוי בהתנהגות ולא אך ורק ענין למידה.

"מלאכת מחשבת"

דיון לעומק בנושאים עיוניים של פרשת השבוע

ומו"ר הגר"ש זצ"ל פירש דהו"ל למדו שתהיו עמלים משום דתלכו היינו עלי', ע"ד ילכו מהחיל אל חיל, והיינו מה שמכנים בלשוננו שטייגן, וזה לא יתכן בלא עמל, ושוב י"ל דזה אינו ענין לימוד גרידא, אלא שינוי במהות האדם והנהגתו.

והנה שבר גדול ונורא הושברנו כאשר נלקח מאתנו בחטף, אחד מיוחד מגדולי גאוני ישראל, הוא ניהו הגאון המופלא, מבחירי עמלי התורה ה"ה הגאון הגדול רבי שמואל יעקב בורנשטיין זצ"ל, שלא הניח כמותו ברוחב לבו בכל מקצועות התורה בהלכה ואגדה ובמדותיו הנאצלות והנהגתו המיוחדת, אוי מי יתן לנו תמורתו.

והנה לקמן ואם לא תשמעו לי, פירש רש"י, להיות עמלים בתורה ולדעת מדרש חכמים. ולכאורה הוא ענין נוסף, לדעת מדרש חכמים, ומו"ר הגר"מ פיינשטיין זצ"ל, פירש דהוא ענין אחד לדעת מדרש חכמים ולהיות עמלים בתורה, דהעמל היינו כל המשא ומתן, והוא ממש מדרש חכמים, מדרש חכמים הוא כל המהלך איך להגיע לדיני התורה מתוך התורה, ואמר שע"י שאדם יודע את כל המשא ומתן והמהלך הרי האדם מתקדש ומשתנה, וכל ההבנה שלו משתנית, ומקבל הרגשות דקות יותר, עד שיוודע להבחין איזה מעשה נכון וראוי, ואיזה מעשה אינו ראוי, וכל זה נפעל ע"י עמל התורה שהוא הפתח לדעת מדרש חכמים.

ולפי"ז ג"כ מובן הלשון תלכו שמיירי לא רק על לימוד כי אם על התנהגות ודרך של חיים מסוימת. וע"י רש"י שבת דק"ג ע"א שפי' הקרא דהו"ל מהניך קדוש וז"ל, מקום הנייתך תהא בקדושה וטעמא משום דישראל מהרהרין תמיד בדברי תורה. ע"כ. והרי דישראל לא רק לומדים תורה אלא שזה כל ההרהור שלהם. וזה מקדש מקום החני'.

והנה במגילה דל"א ע"ב, תניא רשב"א אומר עזרא תקן להם לישראל שיהו קורין קללות שבתו"כ קודם עצרת ושבתו"כ קודם ר"ה, מ"ט אמר אב"י ואיתימא ר"ל כדי שתכלה השנה וקללותיה, בשלמא שבמשינה תורה איכא וכו' אלא שבתו"כ אמו עצרת ראש השנה היא, אין עצרת נמי ראש השנה היא, דתנן ובעצרת על פירות האילן.

ולכאורה כיצד מתקיים ענין זה שתכלה שנה וקללותיה. וי"ל דזהו ע"י שאנו למדים מהתורה מה שאנו חייבים, וכיצד להתנהג, ועי"ז אנו ראויים לשנה בלא קללות, תכלה י"ל כאן שלימות של שנה, שע"י שאדם עושה מה שמוטל עליו בשנה, הוא זוכה לשנה טובה יותר.

והנה רואים ששבועות נקרא ר"ה. והוא חידוש נפלא. ואמנם הרי זה מסתבר, שהרי ר"ה הוא יום הרת עולם, והרי בשבועות הוא ג"כ ענין של בריאת העולם. שאל"כ הי' חוזר העולם לתוהו ובוהו. וא"כ מסתבר שצריך להיות כמו ר"ה.

וכאן לכאורה הביאור שזוהו ראש השנה של תכלית הבריאה. ובדאי צריך להתחזק ולהיות עולה במצב של עלי' וג"כ לדעת שהעיקר הוא התורה וכל השאר הוא עראי, וכמו כן לעמול ולדעת מדרש חכמים ואזי מתקדש האדם, ונעשה אחר, והרהור בדברי תורה תמיד, מקדש המהנה.

וזהו ענין **לב טוב**, המרומו בימי הספירה, שלב טוב הוא הרצון המתמיד לעלי'. ועי"ז זוכה האדם להיות כמעין המתגבר. שזו מדתו של רבי אלעזר בן ערך וזו דרכו כדאיתא בפרקי אבות. ו**כמה הצטיין הגאון הגדול רבי שמואל יעקב זצ"ל במדת לב טוב וזכה להיות כמעין המתגבר בכל התורה.** וזוכה לאם בחוקותי תלכו - שתהיו עמלים בתורה, ונתתי שלום בארץ וגו' ובא לציון גואל במהרה בימינו אמן.

"(הוציאה) ממוסגר נפשי".

פרק ע"ז — ניקולא חושף את השם של ראש כנופיית החילוני.

תקציר עניני:

הרגע האחרון מתקרב, על יונת להכריע, האם הוא רוצה לצאת מהמחזר הטמא או חלילה וחס לשקוע בשער ה-ל של הטומאה ה' ישמור. ההכרעה היא קשה ביותר. ר' אבישל ור' אליהו נמצאים כבר במנהרה התת קרקעית, הם מתקבלים על ידי יונת שמפחד כהוגן, תחילת הפגישה טעונה מאד, ר' אבישל מרגיש סלידה עמוקה מהלבש של יונת, הוא אינו מסוגל לדבר עם כומר, יונת מנסה להושיט יד, אבל ר' אבישל אינו מסוגל, לחץ אימים מורגש באוויר, ברגע האחרון מתעשת ר' אבישל ומבקש את סליחת בגלל הרתיעה הטבעית שלו מבגדי כמורה. הוא מספר בהתרגשות ליונת כמה התגעגע אליו כאשר למעלה מעשר שנים הוא לא הפסיק מלחשוב עליו ולומר פרקי תהילים. הוא מבקש עתה מיונת שיאמר "ק"ן או אז יוכלו להוציא מהמקום. יונת חש את עצמו מבלבל, הוא רוצה מצד אחד מאד, אבל חש פחד אימים מהצעד, מאידך הוא מרגיש לפתע משיכה עצומה לצרחת יותר מתמיד, הוא מנסה לטשטש את הרצון של להישאר ומנסה להתנצל כי הוא מצוי בסכנה איזמה בשל החשדות הכבדות בו ולק לעת עתה הוא אינו יכול לצאת.

ר' אליהו מתערב באמצע השיחה, הוא מזדעק ליונת שהם ערוכים לכל הסכנות ויש להם בס"ד תכנית שתענה על הכל, הוא יצא מהמקום כשלאחר דפיס אות לא יהיה קצה של חוט להבין מה קורה עמו. יונת חש את עצמו קרוע לגזרים ולבסוף מודה על האמת שהוא אינו מעוניין לצאת, אבל מצדיק את עצמו שיש לו תפקיד חשוב מאד שיועיל לכלל ישראל. הוא מסתכל על שניהם איך יגיב לדבריו, אבל נראה שהם היו מוכנים להודעה דרמטית זו. ר' אליהו מפתיע אותו, הוא מגלה לו את התכנית של רמ לפרטי פרטים עם הסופות רבות שלא היה לו עליהם כל מושג, הוא מגלה לו כי רמ מתכנן לעשות רפורמה מנעת בחוקת הכנסיה כשמעתה יותר לכל כומר קתולי לשאת אשה בדומה לנזירים הפחוטטנטים. יונת קולט את הסכנה האיזמה שתהיה לו אם התכנית הזו תצא אל הפועל ביזמתו, הוא בטוח שר' אליהו בודה את הדברים מלב, הוא עוד יותר מתנגד לגילוי הבא של ר' אליהו כי רמ הוא משומד יהודי בשם לייבש שטארקמאן שנשבט לנקום בנצרות לאחר כל האסונות שקרו בשואה, כשלה חלק רב מעבר להושטת יד לחצחים.

אבל כשר' אליהו מגלה לו על הפגישה שהייתה לרמ עמו בהיות בחור כבן 15 שנים כאשר ניהל מאבק עיקש עם המיסיון שלא להיגלע במאכלות אסורות, באותם ימים הגיע רמ במיוחד מהוותיקן לשכנע אותו לוותר על המאבק, את הסוד הזה ידע רק שלושה, ראש מכללת עמנאל בלוחון יונת ורמ, נשבר, הפעם ראה שר' אליהו יודע מה הוא שח זה שובר את כל חומת ההגנה שלו. הוא חש את עצמו נבוך כאשר שני האורחים רואים אותו בחולשתו וחומד להם לצאת מהמקום, ר' אליהו מתנגד לך כל עוד אינם יודעים את התשובה הסופית אם הם יסלים להגיע למקום בעוד שבועיים. יונת מפטיר חלושות שהם יכולים להגיע אבל הוא עצמו אינו יודע אם יישאר בחיים, עדיף לו ליטול את חייו כמו ידו ובלבד שלא ליפול בידי הכנסיה האכזרית, ר' אבישל זועק אליו שהדבר אסור בתכלית, אפילו אם חלילה וחס המצב הוא חמור ביותר, רק לבורא עולם יש את הכוח להכריע, מתי הפיקדון שב אליו. הכל נותר פתוח, האם יונת יעמוד בלחץ האחרון או שחלילה וחס ייכנע לסחות הסטרא אחרא.

לאחר שהלכו נשכב יונת על המיטה שבחדר באפיסת כוחות מוחלטת, החשיפה הייתה מעבר לכוחותיו, הוא חש את עצמו מרומה ומושפל בצורה

"מלאכת מחשבת"

דיון לעומק בנושאים עיוניים של פרשת השבוע

חסרת תקדים, הראו לו כעת בבהירות רבה איך רנו משתמש בו כבובת משחק משך שני עשורים. אמנם גם קודם לכן קינן בו החשש שהוא כלי משחק מתוכנן בתוך משחק ענק, אבל כעת זה קיבל אישור מבחוץ והכאב הוא בלתי נסבל. מה עליו לעשות כעת? לקום וללכת איתם ולהיכנס למעבדות ענק שאין על זה מושג מה יהיה הסוף, או להיכנע לכוחות ששולטים עליו? גם אם ישאר כאן ספק אם הרוויח, הגזירה נמנעת רק לתקופה קצרה, אין לו מושג מה תהיה תגובת הכנסיה לתכנית המהפכנית של רנו, גם כך הוא עלול לשלם בחייו.

ראשו מתבלבל מרוב תהיות, הוא לא יודע מה להחליט, יש לו אמנם שבועיים כדי לקבל החלטה, אבל אחרי כן אין עוד אפשרויות דחיייה. בזה הסיפור לא נגמר, באותם שבועיים עליו לשחק את המשחק כאילו הכל זורם כרגיל, אסור לו להראות כל סימני מתח או דיכאון שיכולים להגביר את החשדות כנגדו כדי שאיש מהעוקבים אחריו לא ירגיש מה עובר עליו בימים אלו, כל תנועה שלו נלמדת כעת היטב, אם יראו עליו אותות המתח הגדול, הם עלולים להסיק שמהו גדול עומד לקרות בימים הקרובים. זה אומר להתגבר ולשחק את המשחק כאילו החיים מתנהלים להם כסדרם בלי כל שינוי, אך לזה צריכים כוחות נפש מיוחדים שאין לו אותם, איך ימשיך את החיים כאילו לא קרה כלום?!

איך משחקים את המשחק הזה? אם זה לא היה נוגע אליו אישית היה מצליח בזה בלי כל ספק, אבל הפעם הוא משחק עם חייו כמו לולין שהוקף על גבי חבל דק בין גורדי שחקים, תנועה אחת לא נכונה נגמרת בהתרסקות, צריכים לזה ריכוז גבוה ביותר עם כוחות משחק בלתי רגילים, משחק לא פשוט אפילו לאחד שיודע את כל כללי המשחק, הוא נצרך לתעצמו נפש שמעולם לא היו לו אותם בשפע, אחרת יסכן את חייו ואת חיי אביש'ל וחברו שנחלצים למענו במסירות נפש.

מסכת הפחדים שלו אינה נגמרת, אולי רוברט מלאר ושותפיו ראו אותם נכנסים לחדר, הם יכולים לחסל אותם תיכף שיצאו מהמקום, אם הם נתפסו הסיפור נגמר, הם יחסלו אותו לאחר מיכן, הראש שלו מסתחרר סביבו מרוב פחד, כמה יכול אדם אחד לשאת בבת אחת? לאחר אין ספור התחבטויות החליט, עודף ספקות אינו בריא לאף אחד, חייבים לחשוב מעט חיובית, הפעם לא היה לעוקבים כל מושג על המבקרים האלמוניים, אם היו יודעים עליהם משהו, היו עוצרים אותם בו במקום ולא מניחים להם ללכת.

לאחר מיכן קם ממקומו חסר אונים הוא הלך כמעט בזחילה לחדרו אם אחד מהנזירים היה רואה אותו היה מסיק שהוא חולה פרקינסון, כשהגיע לביתו הייתה השעה 6:40 נותרו עוד שעותיים עד שיתחיל את סדר יומו, הוא מנסה לתפוס שינה קצרה לקראת היום החדש אך השינה ממנו והלאה, הפחדים אוחזים בו מכל צד סוחטים ממנו את מעט החיוניות שעוד נותרה בו.

כל אותו היום חש כאילו עשרות עיניים משפדות אותו מאחורי גבו, לראשונה חש את עצמו חשוף לחלוטין, כל אחד מחברי הכנסיה שהסתכל עליו אפילו באופן טבעי נדמה לו כאויב, לא היה לו מושג מי הם אלו שאורבים לו ומחפשים את ראשו, האם הם חלק קטן או אולי כולם? מרגע לרגע גברה אצלו ההחלטה שכל חברי הכנסיה הם נגדו, כנראה שהגנן הנבל הבאיש את ריחו בעיני כולם, הם מסתכלים עתה על הבישוף הנבל שמנהל חיים כפולים, כלפיהם מציג את עצמו כאדם קדוש מאד, אבל בסתר הוא יהודי, יש לו חדר מסתורי בו הוא מנהל חיים מסתוריים שמזכירים את חיי האנוסים בימי הביניים. הוא נזכר בימי האינקוויזיציה האיזומה בספרד כאשר כל אחד חשד את חברו אולי הוא מהמאראנים (האנוסים) נזיר שפל שמשחק אותה כומר ישועי ביום ויהודי אדוק בלילה. מה יודעים הכמרים עליו? אין לו איתם ערוץ שיחה דרכו יכול הוא לגלות מה הם חושבים עליו באמת, הם נזהרים ממנו מאד ולא משוחחים עמו אפילו שיחה אחת מחוץ למסגרת התפקידים, את התפקידים הנדרשים הם ממלאים באורח תקין כטכנוקרטים בלי טיפת קשר אנושי, המבטים שנותנים בו מחזירים מאד, אין לו מושג אם הם מבטי סלידה או סתם ריחוק. קשה לו למלאות את תפקידו שצורך כוחות רבים כשחש את כולם כאילו חושדים בו, איך יוכל בצורה כזו לכהן במקום? זה לבד כמעט משכנע אותו לעזוב את המקום ולברוח "טוב פת חרבה ושלווה בצידה מבית מלא זבחי ריב" אמר החכם מכל האדם. איזה ערך יש לתפקיד בכיר מאד, אם אף אחד אינו מעריך ואולי אף שונא.

מיום ליום חש את הקרקע עומדת להישמט מתחתיו, הכמרים אינם משוחחים איתו מטוב ועד רע, אין לו אפילו אחד שיכול לסמוך עליו, הוא מתפלא שניקולא אינו בא לדבר איתו על המצב, כשכמעט בטוח שהוא נכשל בתפקיד, השתיקה הזו מפחידה אותו מאד, הוא לא יודע מה מסתתר מאחורי זה. הוא מגיע למסקנא שמשמים מראים לו את הדרך החוצה בצורה הכי פשוטה, אתה לא שייך לשם, כי אתה יהודי!

כל אותם ימים לא נח ר' אליהו אפילו לרגע קט, למרות חוסר הבהירות שהייתה לו מהמענה של יונתן שנראה כל כך רפוי, אבל אצל ר' אליהו אין רפיון הוא קיבל החלטה לנסוע לארץ ישראל למשך יומיים יחד עם ר' אביש'ל כדי להיפגש עם ר' לייביש והמקובל, לסגור עניינים באופן סופי כאילו תשובת יונתן ברורה ביותר. למרות התנודות שניתן לו לפני כן, התמונה עוד לא הייתה מושלמת, עד שלא ראה את יונתן ואת המקום הכל היה נראה לו רחוק, עכשיו נראה הנושא קרוב מאי פעם והתדודך יהיה יותר מעשי.

ר' לייביש קיבל אותם בשמחה, הוא שוחח עם שניהם, אבל את החלק המעשי העדיף לעשות עם ר' אליהו הפרקטי מבין שניהם הוא הדרך אותו עתה בכל הפרטים כשהוא פורס בפניו תכנית מפורטת של הטעויות בעזרתם יצליחו לטשטש את הבריחה מהמקום. את ר' אביש'ל הדרך איך לשוחח עם יונתן ברגעים האחרונים, כדי להכין אותו ליציאה, הוא גם שלח אותו למקובל כדי לקבל ממנו את ברכת הדרך. הפגישה עמו ריגשה מאד את ר' אביש'ל, אם בפעמים הקודמות היה נראה לו רחוק ומסתורי, הפעם היה מאד מחובר. הוא היה באותם רגעים בשמחה עצומה, נראה היה שהוא בטוח בהצלחת העניין. הוא אחז בידיו משך שעה ארוכה והעריף עליו דברי חיזוק, לא להירתע בשום אופן, גם אם ידמה שהמלחמה אבודה לגמרי, כל הסטרא אחרא מגויסת נגדם, אך באמת הכל דמיונות ואין בהם כלום, סר כוחם, השר שלהם נמסר לידי כוחות הקדושה, בעזרת הש"ת תיכנע בפעם הזו הסטרא אחרא לחלוטין, כוחו של המשומד הזקן נחלש והם יצליחו להערים עליו, בעזרת הש"ת יקבל את המגיע לו מהשמים, הוא בייח את ר' אביש'ל ואת חבריו שיצאו מגוב האריות בלי שיינזקו ומסר לו שמות וצירופי כוונות לומר בעת שיעמדו לפני פתיחת המנהרה.

לאחר שחזרו לצרפת לא נח ר' אליהו לרגע, הוא גייס לעזרתו מספר אנשים מבין ידידיו הוא הציג בפניהם תכנית פעולה ונהג בזהירות רבה כאילו הוא רב אמן במלחמת צללים, כל אחד מהם קיבל הוראה רק בקטע המתאים לו בלי שידע על חלקים אחרים, הוא מדד את כולם מהתכנית העיקרית, כל אחד קיבל רק את החלק שעליו לעבוד, בלי שידע מי יהיה שותפו לתכנית, הוא התעלם באלגנטיות רבה מהשאלות הרבות שהוצגו לו, אלמולי ידעו הפעילים שר' אליהו הוא אדם הגון מאד, היו חושדים בו שהוא מאנשי העולם התחתון, לפתע החל לדבר בקודים שונים ממה שדיבר אליהם עד עתה, אך האמון הרב שהיה להם בו מנע כל חשדות כי מדובר במעשה פלילי.

טלפון בהול מגיע לר' אליהו יומיים לפני הפריצה למנוז, שארל דוקס הגן מעוניין לדעת מה קורה עם הסוד שמסתירים ממנו, ר' אליהו מרגיע אותו כי בעוד כמה ימים יוכל לומר לו בבטחה בדיוק לאיזו מטרה שימשו הפתקים, הוא ענה לו את דבריו ברוגע מושלם שהחזיר את האמון באל, הוא גם קיבל הבטחה כי בערב יוכל לקבל בקבוק שלם שיוצר לפי 35 שנים המשקה מיוחד במינו ונועד אך ורק בשבילו.

"מלאכת מחשבת"

דיון לעומק בנושאים עיוניים של פרשת השבוע

כשהגיעה שעת האפס נועדו כל הקבוצה בבית הדין של הקהילה, לפתע גילו זה את זה, הם היו מופתעים למד, אך המבט הזהיר שנתן בהם ר' אליהו מנע דיבורים מיותרים, הוא רמז להם שעליהם לשבת משך שעותיים תמימות ולומר את כל ספר התהילים כי הם עומדים בפני עניין מיוחד שצריך לחזמי שמיים מרובים, הוא לא יכול למסור להם מה הם עומדים לעשות אבל מדובר בעניין חשוב ביותר לעם ישראל. לאחר שגמרו את כל פרקי התהילים יצאה הקבוצה למשימה, השעה הייתה 1:40 אחר חצות, הכבישים היו כמעט ריקים פה ושם נסע איזה רכב אך אף אחד לא סקר את רכבם בתימהון. הם ישבו בלימוזינה שחורה בעלת גודל מיוחד במינו שהשתייכה לאחד מגדולי המיליונרים של צרפת, הלה חסיד מושבע של המקובל ניאות להעמיד את רכבו לטובת העניין בלי לשאול שאלות מיותרות. נהג הרכב שלום אמסלם כונה בתואר מלך הכבישים בשל היכרותו המיוחדת עם מערכת הכבישים הצרפתית, רגילים היו לומר כי בקיא הוא בהם כאילו הם שבילי שכונתו, היו שאמרו עליו שמסוגל הוא לנסוע בהם בעיניים עצומות בלי להחטיא.

הלימוזינה נסעה בזהירות אל רחוב רו מאסילון כשאורותיה כמעט כבויים, ר' אביש'ל ור' אליהו ישבו מקדימה, כשמאחור ישובים להם היתר, איש מהם אינו מוציא הגה מרוב מתח. המכונית מתקרבת למקום המסומן לאיטה, שקט שורר ברחוב הפינתי שכמעט ואינו מואר, נראה שאיש מצוות המנזר אינו מתכוון לבואם, אך אי אפשר לדעת מה יהיה בהמשך, הכל נלקח בחשבון, כולל כישלון מוחלט, הם לקחו בחשבון היתקלות מסוכנת עם גורם עוי, שניים מאנשי הצוות היו חיילים לשעבר בצבא הצרפתי, הם ידעו פרק בלוחמה בשטח סגור, הם ציודו ב-FN P90 תת מקלע רצחני שיכול לירות במהירות כמו מקלע במידה וייתקלו באנשים עוינים.

לאחר שהחנו את הרכב בצד, יצאו ר' אליהו ור' אביש'ל מתוכה כשאליהם מתלווה ז'ק פרטוש טכנאי מחשבים ב'רמת על' הוא הכיר את כל הטכנולוגיות העדינות ביותר, אין פריט שלא יכיר, שלושה בחורי ישיבה חסונים נותרו במכונית, התפקיד שלהם יגיע ברגע שיקבלו את האיתות מפרטוש, מלבד שני החיילים לשעבר שנועדו להגנה בעת הבריחה. לז'ק פרטוש הייתה מערכת תקשורת מקודדת ביותר, אי אפשר היה לפצח את האותות שלה בשום אופן, הוא פיתח מערכת ממסר חפה מכל פיצוח, אין חשש שאחד מצוות המנזר יקלוט את האיתותים, ההוראה שנמסרה לבחורים שהחזיקו במשדר הקליטה, ברגע המתאים תיכנסו למערה יחד עם הציוד שהוכן להבריה משם את האובייקט המבוקש, איש מהם לא ידע את מי הם אמורים להבריה, הם סמכו על ר' אליהו בעיניים עצומות, אם הוא אומר שהכל במסגרת החוק וחלילה וחס הם לא מעורבים באיזה מעשה פלילי, הם לא יעזרו עליו, כפי שהם מקבלים את השיעורים שמוסר להם כתורה משמים.

ר' אליהו הציץ בהיחבא בשעונו השעה הראתה על 2:15 אחר חצות, סוכם אצלם שאם עד לשעה 3:50 לא יפתח השער יחזור כלעומת שבאו (המקובל הקדוש קבע את השעה הזו אבל הבטיח לר' אביש'ל שזה לא יקרה), הוא עמד יחד עם ר' אביש'ל לומר בכוונה את פרקי התהילים והכוונות שמסר להם המקובל לרגע זה, היו הרבה כוונות לומר, מעולם לא אמרו כל כך הרבה כוונות בפרט כשלא מבינים את מה שאומרים, אבל כך נאמר להם תאמרו את הכוונות, גם אם המילים אינן מובנות אבל בשמיים יודעים היטב ולכן הכוונות תפעלנה את הפעולות, דומה הדבר למי שירצה בנשק, הוא אינו מחייב להבין בדיוק מה הוא עושה, אבל הכוזרים מגיעים אל המטרה.

הקור מציק מאד, בדיוק באותו לילה היה כפור אימים, נראה כי כוחות הטומאה התגייסו ללחום בהם בכל עוז, ז'ק פרטוש רועד מקור אימים, למרות שהוא לבוש היטב, לעומתו ר' אליהו ור' אביש'ל מגירים פלגי זעה כנחל, המלחמה האחרונה והקשה עם הסטרא אחרא גורמת להם להזיע קשה, המתח ניכר עליהם הפעם יותר מאי פעם, כל דקה נוספת שעוברת ואין תגובה מגבירה את החשש שיונתן האומלל נכנע לסטרא אחרא. המחשבות עולות מאליהן, קשה להשתלט עליהן, מי יודע אם חלילה וחס הם לא עומדים לצאת בידיים ריקות וכל העמל שהשקיעו היה לחינם?

ר' אליהו חש במיוחד את הטעם הרע בפיו, מה לא עשה במשך השבועיים הללו? הוא נסע במיוחד לארץ ישראל כדי לקבל תדרוך מדויק מר' לייביש ולאחר מיכן ניהל שיחות ממושכות עם ז'ק פרטוש (מבכיר בעלי התשובה שבשיעורו) שהבטיח לנטרל את שבב הגליפאס בצורה החלקה ביותר, הוא גם גייס את שני החיילים לשעבר שיטו שכם למבצע החשאי שלא היה להם שום מושג אודותו ועשה עוד כמה פעולות נצרכות בשביל לטשטש את הבריחה, עכשיו לא נותר רק שיונתן יפתח את השער כדי לצאת מתוכו ואילו הלה יושב וחולם ואולי גרוע מזה אולי ביצע בעצמו את מה שאיים, ה' ירחם.

גם ר' אביש'ל מתוח כהוגן, אבל אינו מאבד תקוה, הוא רומז בעיניו לר' אליהו, חייבים להגביר את מידת הביטחון, אין כמו כוח האמונה שפועלת ישועות במקרים הקשים ביותר, בפרט שהמקובל הבטיח להם שברגע האחרון יונתן יתגבר על כל המניעות שמונעות ממנו לקבל את ההחלטה הנכונה, כעת לא העת לעשות חשבונות, רק להיות בטוחים בקב"ה כאילו כבר ראינו את הישועה בעינינו.

~~~~~

כל אותם שבועיים השתדל יונתן לתפקד כרגיל, היה זה מאמץ עילאי ביותר שסחט ממנו את כל הכוחות, ניקולא עקב אחריו בשבע עיניים בוחן כל תנועה במגדלת, האם היא חורגת מהשגרה, רנו הצליח להדביק אותו בטירוף החששות, אחרי הדיווח של צוות הבלשים שלו אף הוא נכנס למתח איום מדידיה, אין ספור מחשבות עברו במוחו, מי הוא אותו דידיה, גאון לא שכיח "מטאור על" בתחום התיאולוגיה ועוד תחומים, אבל אדם מוזר בתכלית. מחקר שעשה עליו גילה שהוא יהודי לשעבר, הוא היה טיפוס לא קל בהתחלה, אבל לאחר שקיבל את עול הנצרות שחה עם הזרם, הוא הדביק בשנים מועטות את כל האחרים ועלה על כל מוריו מותיר את כולם אחרו. באישיותו הוא טיפוס לא נוח, אין לו נטיה לקשר ידידות, ניתן לומר עליו שהוא סגור הרמטית ואין לו חבר אחד לרפואה.

נקודה נוספת עליה עמד, לדידיה ישנה נטיה חזקה לפילוסופיה, הוא חוקר כל דבר מהשורש עד לסוף, השאלה שמציקה לו עתה, האם מצא איזושהי פירא נצרות שבגללה חושד אותו סבא רנו בכפירה? אם כן, למה הוא מקדם אותו מידי מהר? הוא עלול להיות האפיפיור הראשון שכופר בפועל בנצרות? רבות הסתירות בנושא הזה ועליו לפצח אחת ולתמיד את החידה הסתומה הזו! אין לו ספק שהוא מחביא איזה סוד שאין לו כל מושג עליו, אבל הוא נענה לאתגר, הוא יחפש עד שימצא.

הוא מנסה להתחקות בצורה חכמה מאד אחרי כל פעולה של הבישוף, מנסה לגלות איפה המעידה שלו, אך יונתן שיחק אותה היטב, הוא התנהל כאדם מן השורה בלי שום חריגה, נראה כי חזר שוב לתלם, מלבד הירידות המשונות וההסתגרות בחדר המסתורי למטה לא היה אצלו כל חריג, ניקולא החליט להיות יותר ערמומי ובעצה אחת עם רנו החליט להחליף את צוות המעקב בצוות יותר מיומן, הפעם לא עקבו אחריו מלמטה רק מגגות הבתים לאורך המסלול, זה הצריך הרבה עוקבים ועלה הון רב (מהקרן לתגבור הקדושה) אך המעקב הזה לא הניב ראיות שיכולות להסגיר את מה שעומד לקרות בעוד שבועיים. אם היה לו אומץ היה עוקב אחריו גם במרתף, אבל זה מסוכן מידי, אם דידיה יגלה שעוקבים אחריו גם שם נגמר הסיפור, הוא יותר לא יוכל להתנהל כבישוף, גם כך פלא בעיניו איך הוא שורד את המעקבים שניהלו אחריו, היה עליו לעורר שערורייה, אך הוא נוקט בפך השתיקה מטעמיו, אבל מעקב אחריו במרתף זו שבירת הקונצנזוס, בזה יגרמו לשבירת הכלים, את זה רנו לא יאהב, מהטעם הזה נואש מלהשתיל אמצעי ציתות במרתף, כדי שלא לעורר את החשדנות הפרנאידית של יונתן, הוא המתין יחד עם רנו לבאות, בלי לדעת אם זה אכן יקרה.

~~~~~

"מלאכת מחשבת"

דיון לעומק בנושאים עיוניים של פרשת השבוע

שעת האפס מתקרבת, כל יום שעובר מגביר את המתח אצל יונתן מהרגע שאחר, הפעם לא יוכל להתחמק מתשובה, הוא חייב לענות להם, אלא שלמרות הכל נותר בעל בחירה, הוא רצה לבחור: לא להיענות לבקשתם ולהמשיך את חייו כרגיל (אם לאלו יקראו חיים, ה' ירחם) בתקוה שלא יקרה לו מאומה. החלום שלו [אם יבחר לתפקיד הגדול], שרנו לא יטיל עליו תפקיד שיבך את העולם הנוצר, לא אחת הוא חושב לעצמו שהסיפור של המבקר אבסורדי לחלוטין.

מחשבה נוספת בה אהב להשתעשע, הכל דמיונות, למה שיבחר לאפיפיור, הוא לא יהיה מועמד יחיד, יש לכל הפחות ששה שבעה מועמדים נוספים, האם רנו יכופף את כולם? מה יספר להם עליו, במה הוא עדיף על האחרים? הוא צעיר למדי ולא אהוד על איש, המעלה היחידה שיש לו, הוא מושחו ובעל מוח חריף ביותר, אבל לא זה מה שקונה את צוות הקרדינלים, הם יעדיפו אישיות פופולארית יותר, לא נראה שגד אז יצבור זאת.

אפשרות נוספת שעלתה במוחו, רנו ימות בטרם שהתפקיד יוטל עליו, כך יפטר מהמשימה המרושעת. כך ניסה לברוח מקבלת החלטה, אך הוא לא היה שלם עם עצמו, המצפון עוד לא החליד אצלו והוא עבד שעות נוספות, הוא התייסר: איך אני יכול להתעלם מתחינות אבי, כל יום שעובר אני שוקע יותר ויותר בעומק הטומאה, מה אומר לו כשיבוא שוב בחלום ויטיח בי את האשמה הכבדה, שלא הושטתי את ידי לר' אביש'ל, בכך הפרתי את הבטחתי לעשות את המינימום.

בלילה האחרון (יום לפני החילוף) פחד ללכת לישון, שעות רבות הסתובב בביתו חסר מנוחה, סוקר כל רהיט בביתו בגעגועים עזים, קשה עליו הפרידה מהמקום, עשרים ושלוש שנים עברו עליו בתוך העולם הנוצרי, תחילתו היו אמנם באונס גמור אבל סופו לדאבון הלב ברצון גמור. שנים אלו הטביעו חותם עמוק מאד על נפשו, לקום וללכת מהם מפחיד אותו מאד, קשה לו לעבור אלף ואחד טלטלות בחיים, אין לו מושג מה יהיה איתו מרגע שיברח, איפה יהיה באילו תנאים ותחת איזה מסווה, אם לכל הפחות היה מתלווה אליו ר' אביש'ל כדי לרפד את הבריחה הקשה למשך כמה חודשים עד שיתרגל לחיים החדשים, הייתה לו נחמה פורתא, אבל מרגע שיברח לא יהיה לו איתו יותר קשר, אין לו מושג עם מי כן, מי ידע אם לא יהיה באיזו פינה שכוחה כאדם בודד ועירי כל ימי חייו, גם זה על הצד שלא יתפס, אם יתפס ה' ירחם מה שיקרה איתו, הכל נראה שחור ומאיים, החיים נראים קשים ומפחידים ביותר.

לקראת בוקר צנח בעייפות על גבי הכסא ונרדם, הפעם ראה את אביו בחלום כאילו בהקיץ. הוא עמד לידו יד אחת נשענת על השולחן ויד שנייה נחה על גבי כתפו, זו הפעם הראשונה שמפגין יחס אהבה ותומך, לא עוד מרמור וטענות אלא יחס חם ומאיר, הוא מלטף את שערות ראשו בחיבה ולוחש לו: יונתן בני יקירי, תתחזק ותתגבר, זה היום האחרון שלך בתוך כלא הטומאה, בלילה הבא אתה יוצא מכאן לנצח, יותר לא תחיה תחת אצטלא של כומר לעבודה זרה רח"ל, ממחר אתה יהודי גמור, הוא לא מבקש זאת ממנו אלא אומר זאת בוודאות, כאילו כבר נתן את הסכמתו, הוא מעודד ומרגיע, אין לך מה לחשוש מאותו רשע מרושע, עלך לשבת כעת ולכתוב לו מכתב תכתוב לו זאת בצרפתית בנוסח שאני מקריא לך.

לכבוד ליביש שטארקמאן, תלמיד לשעבר של ישיבת מונקאטש.

אמנם עד עתה חשבת שתוכל להחביא את זהותך היהודית כך תוכל לשחק את תפקיד תחת מעטה נאה, רנו שירק מנכ"ל הוותיקן. אבל לא לנצח השקר שלך יחגוג, נודע לי ממקורות מוסמכים ביותר שאתה יהודי, חדרת אל הכנסייה הנוצרית כדי לנקום בה על עוולות שנעשו כלפיך וכלפי משפחתך, לקחת אותי כקלף משחק כדי לנגח את הכנסייה הנוצרית כשבבוא היום תטיל את התפקיד עלי ואני אשחק בשבילך את המשחק וכשאשר תופנה כל האש אלי תחמוק מנשיאת אחריות, לא תנסה לגונן עלי כאשר יוטחו כנגדי אבני בליסטראות וחיצים משוננים ינעצו בגווי, תדע היטב איך לחמוק מנשילת האחריות, תשמח בזה שהמטת קלון כבד על הנצרות אבל את התוצאות תיתן לי לשאת.

ובכן, החלטתי שאת החלק הזה לא אעשה בשבילך, אני לא שחקן של אחרים, אם ברצונך לפגוע בנצרות תעשה זאת אתה בעצמך. כדי שלא תנסה לשקר ולטשטש כדרךך את האמת, אגלה את אחד מצפונותיך.

התכנית שלך שמורה בכספת אצל נאמן רוברט מלאר בביתו Via Ascanio Sforza, 77, 20141 Milano (מילאנו) כל התכנית כתובה אומנם בלטינית מוצפנת ולמעשה אינה מגלה את הכל היא משמשת בעצם תכנית אלטרנטיבית שהוכנה למקרה שתחוש שהזקנת והסיכוי לביצוע התכנית בחיך יקטן מאד, התכוננת למצב זה ולביצוע התכנית הכנסת את הקרדינל פאולוס די ויטוריו איתו כרתת ברית ידידות עמוקה ביותר, אתה בוטח בו שהוא ינהל בשבילך את הביצוע, אבל את פרטי התכנית הפקדת בכספת עד לרגע הקריטי בו תחוש שאיך שולט במצב, עד אז אסור לאיש כולל את הקרדינל די ויטוריו לדעת על כך, את הקוד גילית לרוברט מלאר איך חושש ממנו התכנית נכתבה בלטינית מוצפנת ביותר שמובנת רק לפאולוס די ויטוריו, כך היא תהיה מוגנת לחלוטין. כעת אגלה שיש לי את הקוד, הוא ארוך מאד אבל אכתוב את כולו.

YTRPMN5890VMN8976XZBYU90765BMYTRE1590

לדעתי אפשר כבר להכניס לתמונה את הקרדינל פאולוס די ויטוריו, הוא יפענח את הלטינית ויגלה קבל עם ועדה מה תכנתת כדי לסבך את העם הנוצרי בעתיד ואילו אני אהיה הקרבן שישלם על כך את המחיר.

אלום ולא אהפראות צינאל ציפיה שה צלם וקרא לט הסס יונתן.

את המכתב הזה תניח על השולחן שלך בטרם צאתך מהמקום, כך יתגלה פרצופו המכוער של רנו ליביש בפני אנשי הכנסייה, הוא יהיה לקלון ולשמצה ויותר לא יעז לרדוף אחרך, מאותו רגע הוא יהיה הנרדף האמיתי.

יונתנו נוטל בידו עט נובע וביד רועדת מתחיל לכתוב את הנוסח שמקריא לו אביו.

לכבוד ליביש שטארקמאן תלמיד לשעבר של ישיבת מונקאטש.

יד נייערה אותו בחזקה "מי זה ליביש שטארקמאן שלא הפסקת מלהזכירו... ובאיזו שפה דיברת?"

השואל היה לא אחר מניקולא שירק, הוא נכנס לחדרו של הבישוף בפעם הראשונה בלי לבקש רשות, כדי לברר מה קורה עמו הוא מודאג למדי על זה שלא הגיע כדרכו למשרד בזמן, היום נוכחותו נדרשת מאד, בשל התכנית החדשה שאמורה להיכנס לפועל בשבוע הבא, יש לסגור איתו את כל הקצוות. הוא מצא אותו שקוע בשינה עמוקה בכיסאו כשהוא אינו פוסק מלהזכיר את השם "ליביש שטארקאמן". השם הזה נראה חשוד בעיניו מאד, מי ידע אם הוא אינו אחד מראשי התכנים שמנסים לחטוף את ידיה מהמנזר, עליו להודיע במהירות לסבא רנו כי התגלה הקצה הראשון של החוט שמוביל אל אלו שמנסים לחטוף את הבישוף, אין ספק שרנו ישמח על הגילוי.

התודה והברכה לכל אלו שמסייעים להצלחת הגילוי!!!

להערות ניתן לפנות אל העורך חנוך חיים וינשטוק נ"י פל' 050-414-2587

כמו כן ניתן לשלוח למייל שלי לקבל את הגיליון בהפצה סדירה hanoch90@gmail.com